

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 321/2015-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. septembra 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], všetci bytom [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Annou Durdíkovou, Advokátska kancelária, Cintorínska 2, Šamorín, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 81/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 81/2009 porušené boli.

2. [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume každému po 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je

Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatíť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov), ktorú je Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatíť im na účet ich právnej zástupkyne JUDr. Anny Durdíkovej, Advokátska kancelária, Cintorínska 2, Šamorín, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 321/2015-15 z 27. mája 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. Annou Durdíkovou, Advokátska kancelária, Cintorínska 2, Šamorín, vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 81/2009.

V podstatnej časti sťažnosti sťažovatelia uviedli:

„Predmetom žaloby sú nároky žalobcov titulom náhrady škody, ktorá im bola spôsobená žalovaným v 1. r, ktorý dňa 30. 10. 2006 pri obci [REDAKOVANÉ] spôsobil dopravnú nehodu, ako vodič nákladného motorového vozidla ŠPZ [REDAKOVANÉ], pretože nedal

prednosť po hlavnej ceste prichádzajúcemu motorovému vozidlu ŠPZ [REDAKOVANÉ], ktoré viedol neb. [REDAKOVANÉ], manžel a otec žalobcov, ktorý na následky zranenia dňa 3. 11. 2006 podľahol.“

Ďalej sťažovatelia podrobne popísali priebeh namietaného konania, z ktorého vyvodili dôvodnosť svojej sťažnosti na prietahy v konaní.

Uviedli tiež, že: *„Skutkovým stavom uvedeným v ústavnej sťažnosti dôvodíme stav právnej a tým aj ekonomickej neistoty, ktorú prežívajú sťažovatelia od podania žaloby dňa 16. 04. 2009. Máme zato, že súd sa nevyporiadal a neriešil predmet sporu vo veci samej, neprihliadol na skutok zavinený žalovaným v 1. r., súdne pojednávania boli odročované neefektívne a súd nebral do úvahy, že maloleté deti ostali zavinením žalovaného v 1. r. bez otca, i keď starostlivosť im poskytovala matka, ktorá sa však už od roku 2007 stala onkologickou pacientkou do tohto času s opakovanými chirurgickými zákrokmi. Žalobcovia boli v čase uplatnenia nároku maloletými, študujúcimi pripravujúcimi sa na budúce povolanie.*

Žalobkyni v 1. r. bola na základe Rozhodnutia Sociálnej poisťovne-ústredie, Bratislava rozhodnutím číslo: 705 115 6453 0 zo dňa 22. 07. 2011 zastavená výplata vdovského dôchodku počnúc 02. 09. 2011 a bol jej priznaný invalidný dôchodok v sume 200,80 € mesačne, ktorý príjem sa stal jej jediným príjmom. Toho času výška invalidného dôchodku predstavuje sumu 217 €.

Dôkaz 4/:co Rozhodnutia Sociálnej poisťovne-ústredie, Bratislava rozhodnutím číslo: 705 115 6453 0 zo dňa 22. 07. 2011.

Pri zdlhavosti konania sa predlžuje právna neistota dotknutých osôb, ich dovolávanie sa súdnej ochrany sa stáva iluzórnym a môže mať znaky odmietnutia spravodlivosti.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľov, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní č. 4C 81/2009 bolo porušené a priznáva

primerané finančné zadostučinenie, sťažovateľom [REDACTED] 3 000 €, [REDACTED]

[REDACTED] 3 000 € a [REDACTED] 3000.

Ústavný súd SR ďalej priznáva právnemu zástupcovi sťažovateľov trovy právneho zastúpenia v sume 284,08 Eur, ktoré je povinný Okresný súd Dunajská Streda zaplatiť na účet právneho zástupcu číslo... do 3 dní od doručenia Ústavného nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 345/2015 z 23. júna 2015.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla:

„Predmetom konania vedeného na tunajšom súde pod č. k. 4C/81/2009 je náhrada škody, ktorej sa sťažovatelia domáhajú voči žalovaným, keď žalovaný v 1/ rade spôsobil dopravnú nehodu a neb. manžel žalobkyne a otec žalobcov zraneniam pri nehode spôsobeným podlahol.

Žalovaný bol uznaný vinným v rámci trestného konania. V konaní na strane žalovaných vystupujú traja žalovaní. Žalovaný v 2/ rade, resp. jeho konateľ sa podľa dostupných údajov mal zdržiavať v Maďarskej republike. Z tohto dôvodu bolo nutné dokazovanie cestou dožiadaného súdu v Maďarskej republike, ktorá okolnosť sama o sebe znamená, že bol potrebný dlhší časový priestor na vykonanie tohto dokazovania spolu s potrebným prekladom listín zasielaných s dožiadanim ako aj listín zaslaných z vybaveného dožiadania. Následne však bolo potrebné nájsť a ustanoviť žalovanému v 2/ rade opatrovníka. Vo vzťahu k takto ustanovenému opatrovníkovi potom vykonať všetky potrebné procesné úkony s konaním súvisiace s doručovaním návrhu, vyjadrení a ostatných listín pre konanie dôležitých. V konaní boli podávané priebežne návrhy o zmenu návrhu. Bolo potrebné rozhodovať o týchto zmenách návrhu. Nutné bolo rozhodnúť aj o čiastočnom späťvzatí návrhu voči žalovanej v 3/ rade a vyčkat' na právoplatnosť tohto uznesenia. Nevyhnutným pre účely rozhodnutia bolo znalecké dokazovanie, pričom doba vypracovania znaleckého posudku bola závislá od znalca, ktorý opakovane žiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku. Všetky tieto okolnosti majú svoj podiel na dĺžke trvania sporu. Samotný charakter sporu tiež má svoj vplyv na dĺžku konania. Ako z hľadiska právneho, ale najmä z hľadiska skutkového ide o vec zložitú, o čom svedčí aj potreba

znaleckého dokazovania. Naviac, všetko uvedené bolo podmienené aj zdravotnými problémami zákonnej sudkyne, ktoré mala, pričom ale neboli naplnené zákonné podmienky, aby vo veci konal jej zástupca, pretože nikdy jej doba práceneschopnosti nebola dlhšia ako 6 týždňov. Vzhľadom na popis jednotlivých úkonov, ktoré sú obsiahnuté vo vyjadrení zákonnej sudkyne (v prílohe pripojené) a tiež vyššie uvedené, máme za to, že vo veci bolo konané plynule, bez zbytočných prieťahov, pričom dĺžka konania bola limitovaná a podmieňovaná objektívnymi dôvodmi vyššie uvedenými.“

Súčasťou vyjadrenia predsedníčky okresného súdu bol aj popis jednotlivých úkonov konajúceho súdu.

Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom podaní k vyjadreniu okresného súdu a krajského súdu najmä uviedla:

«Je pravdou, že žalovaný v 2. r., t. j. spoločnosť [REDAKOVANÉ] mala konateľa spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorý je občanom Maďarskej republiky, ktorému súd nevedel doručiť návrh, avšak pre nemožnosť jeho doručenia bol súdu daný návrh na postup súdu podľa ust. 48 ods. 2 resp. § 29 ods. 3 OSP na pojednávaní dňa 14. 5. 2010.

Súd opatrovníka pre žalovaného v 2. r. ustanovil v osobe zamestnankyne Okresného súdu Galanta [REDAKOVANÉ] až uznesením dňa 24. 4. 2012...

Udávame, že navrhovatelia a odporca v 1. r. boli vypočutí až na pojednávaní dňa 19. 10. 2012.

Je pravdou, udávanou p. predsedníčkou súdu, že v konaní boli podávané priebežne návrhy o zmenu návrhu, avšak toto konanie bolo právnym zástupcom navrhovateľov... práve z dôvodu, dlhých časových odstupov od podania návrhu súdu do vytýčenia pojednávania vo veci, čo nás nútilo aktualizovať výšku vymáhaného nároku.

Rozšírenie, upresnenie a doplnenie petitu navrhovateľmi bolo písomným podaním zo dňa 23. 11. 2011 predložený návrh na pojednávaní, súd o pripustení návrhu na upresnenie petitu nerozhodol.

... dňa 5. 9. 2012 súd na pojednávaní uznesením pripustil zmenu návrhu,

... dňa 27. 6. 2014 súdu doručené na pojednávaní, o predložennom návrhu súd nerozhodol.

o fyzickú osobu s podnikaním na základe živnostenského registra doručujeme súdu prípis zo dňa 8. 2. 2010, ktorý bol súdu doručený 11. 2. 2010. Odpoveď právneho zástupcu zo dňa 8. 2. 2010 s co/ doručenky preukazujúcej prevzatie podania súdom dňa 11. 2. 2010...

Napriek názoru p. predsedníčky súdu a konajúcej p. sudkyne sme toho názoru, že vo veci nebolo konané plynule, od podania návrhu súd vykonával úkony, ktoré boli preukázané zo strany navrhovateľov a boli splnené pod prílohou 9/ podaného návrhu. K výsluchu účastníkov konania súd pristúpil až na pojednávaní 19. 10. 2012, kedy pojednávanie odročil za účelom vypracovania znaleckého posudku. O určení potreby vyhotovenia znaleckého posudku mal súd rozhodnúť v primeranej lehote od podania návrhu. Sme toho názoru, že od podania návrhu do výsluchu účastníkov konania uplynulo zbytočne veľa času. Navrhovatelia v 2. a v 3. r. sa stali plnoletými, kým v čase úmrtia otca mala navrhovateľka v 2. r. 17 rokov a navrhovateľ v 3. r. 13,5 roka.

Na základe vyššie uvedených skutočností sme toho názoru, že súd vo veci nekonal plynule, boli vykonané zbytočné úkony vo vzťahu i k žalovaného v 3. r., sme toho názoru, že boli konania zbytočne odročované s dlhými intervalmi na určenie nového termínu pojednávania a preto navrhujeme ctenému súdu, aby predloženej sťažnosti navrhovateľov vyhovel.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 81/2009:

Dňa 16. apríla 2009 sťažovatelia podali návrh na začatie konania proti žalovaným:
1. [REDAKOVANÉ]; 2. [REDAKOVANÉ]; 3. [REDAKOVANÉ]
[REDAKOVANÉ] o náhradu škody podľa § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka a žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku.

Dňa 1. júna 2009 sa k žalobe vyjadril žalovaný v 1. rade.

Dňa 2. júna 2009 okresný súd vyzval žalovaných v 2. rade a 3. rade, aby sa vyjadrili k návrhu.

Dňa 23. júna 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 3. rade.

Dňa 23. júna 2009 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na oznámenie sídla žalovaného v 2. rade.

Dňa 4. augusta 2009 okresný súd výzvu opakovane.

Dňa 13. augusta 2009 právna zástupkyňa žalobcov oznámila, že sa nepodarilo zistiť inú korešpondenčnú adresu.

Dňa 8. septembra 2009 okresný súd uznesením ustanovil úrad práce sociálnych vecí a rodiny ako opatrovníka pre mal. žalobcu v 3. rade.

Dňa 1. septembra 2009 okresný súd zaslal vyjadrenia odporcov právnej zástupkyňi žalobcov s výzvou na vyjadrenie.

Dňa 1. septembra 2009 okresný súd vyzval [REDAKOVANÉ] na predloženie plnej moci pre zastupovanie žalobcu v 1. rade.

Dňa 27. októbra 2009 okresný súd opätovne vyzval právnu zástupkyňu žalobcov, aby v lehote 10 dní predložila písomné stanovisko k vyjadreniu odporcov.

Dňa 13. novembra 2009 bolo doručené splnomocnenie udelené [REDAKOVANÉ].

Dňa 16. novembra 2009 bolo doručené stanovisko žalobcov k vyjadreniu odporcu v 1. rade.

Dňa 24. novembra 2009 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov, aby v lehote 3 dní predložila spresnenie návrhu, čo sa týka označenia odporcu v 3. rade v súlade s jeho živnostenským registrom.

Dňa 8. decembra 2009 žalobcovia spresnili označenie odporcu v 3. rade.

Dňa 18. januára 2010 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov, aby v lehote 10 dní spresnila návrh, čo sa týka správneho označenia odporcu v 3. rade, pod následkami odmietnutia podania.

Dňa 27. januára 2010 právna zástupkyňa žalobcov odpovedala na výzvu v tom zmysle, že výzve okresného súdu z 24. novembra 2009 bolo vyhovené prípisom doručeným 8. decembra 2009, avšak vzhľadom na skutočnosť, že napriek doručeniu listu okresnému súdu nedošlo k jeho založeniu do spisu od 8. decembra 2009, bola nútená podanie doložiť osobne do podateľne.

Dňa 29. januára 2010 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na označenie žalovaného v 3. rade, kde chýba uvedenie IČO.

Dňa 11. februára 2010 právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila, že odporca v 3. rade je fyzickou osobou, u ktorej v zmysle § 79 Občianskeho súdneho poriadku uvedenie IČO nie je povinné, avšak napriek tomu uvádza IČO.

Dňa 12. marca 2010 bolo doručené ospravedlnenie odporcu v 3. rade z neúčasti na pojednávaní dňa 24. marca 2010 z dôvodu práceneschopnosti.

Dňa 24. marca 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené na 14. máj 2010.

Dňa 14. mája 2010 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené na neurčito na účely šetrenia týkajúceho sa konateľa odporcu v 2. rade.

Dňa 30. novembra 2010 okresný súd uznesením ustanovil do konania prekladateľa [REDAKOVANÉ] na vyhotovenie prekladu dožiadania na vykonanie dôkazu.

Dňa 16. decembra 2010 bol okresnému súdu doručený úradný preklad.

Dňa 21. novembra 2011 sa odporkyňa v 3. rade ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní nariadenom na 23. november 2011, pretože v uvedený deň bude v zahraničí.

Dňa 23. novembra 2011 sťažovatelia spresnili a doplnili petit návrhu.

Dňa 25. novembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Okresný súd uznesením súhlasil s čiastočným späťvzatím návrhu voči odporcovi v 3. rade a v tejto časti konanie zastavil. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že budú žiadané správy, či obec [REDAKOVANÉ] súhlasí s ustanovením opatrovníka pre odporcu v 2. rade.

Dňa 25. novembra 2011 okresný súd požiadal Obecný úrad vo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] oznámiť, či by súhlasili s ustanovením opatrovníka pre odporcu v 2. rade.

Dňa 27. decembra 2011 [REDAKOVANÉ] oznámil, že nesúhlasí, aby bol ustanovený za opatrovníka odporcu v 2. rade.

Dňa 13. januára 2012 okresný súd požiadal [REDAKOVANÉ] oznámiť, či súhlasí s ustanovením za opatrovníka pre odporcu v 2. rade.

Dňa 13. januára 2012 okresný súd požiadal [REDAKOVANÉ] oznámiť, či súhlasí s ustanovením za opatrovníka pre odporcu v 2. rade.

Dňa 24. apríla 2012 okresný súd uznesením ustanovil [REDAKOVANÉ], zamestnankyňu Okresného súdu Galanta, za opatrovníčku pre odporcu v 2. rade.

Dňa 30. mája 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia ani ich právna zástupkyňa neboli prítomní, bolo odročené na 22. jún 2012.

Dňa 31. mája 2012 právna zástupkyňa žalobcov ospravedlnila neúčast na pojednávaní z dôvodu jej hospitalizácie. Požiadala o odročenie pojednávania.

Dňa 18. júna 2012 žalovaný v 1. rade požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní 22. júna 2012 z dôvodu, že sa zdržiava v zahraničí.

Dňa 22. júna 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia neboli prítomní. Bolo odročené na 5. september 2012.

Dňa 5. septembra 2012 sťažovatelia rozšírili a spresnili petit žaloby.

Dňa 5. septembra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Okresný súd uznesením pripustil zmenu petitu a následne pojednávanie odročil na 26. september 2012.

Dňa 21. septembra 2012 okresný súd oznámil účastníkom, že pojednávanie nariadené na 26. september 2012 sa odročuje na 19. október 2012.

Dňa 24. septembra 2012 bolo doručené vyjadrenie žalovaného v 1. rade k žalobe žalobcov.

Dňa 25. septembra 2012 bolo doručené vyjadrenie žalobcov k vyjadreniu odporcu v 1. rade z 21. septembra 2012.

Dňa 19. októbra 2012 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Bolo odročené na neurčito s tým, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie z odboru účtovníctva a bude pripojený trestný spis.

Dňa 20. novembra 2012 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby v lehote 10 dní predložili okruh otázok, na základe ktorých bude vypracované uznesenie o pribratí znalca.

Dňa 27. novembra 2012 bolo doručené podanie žalovaného v 1. rade ako reakcia na výzvu okresného súdu z 20. novembra 2012.

Dňa 10. decembra 2012 sťažovatelia doručili okruh otázok pre znalca.

Dňa 4. januára 2013 okresný súd uznesením ustanovil znalca: [REDAKOVANÉ] z odvetvia ekonómie a manažmentu, odvetvia účtovníctva a daňovníctva.

Dňa 25. februára 2013 znalkyňa oznámila, že nemôže prijať spracovanie znaleckého úkonu.

Dňa 26. februára 2013 okresný súd vyzval znalkyňu [REDAKOVANÉ] na vrátenie súdneho spisu.

Dňa 23. apríla 2013 okresný súd vyzval viacerých znalcov na oznámenie, či súhlasia s ustanovením za znalca v danej veci a v akej lehote by bolo možné vypracovať znalecký posudok.

Dňa 24. apríla 2013 znalec [REDAKOVANÉ] oznámil, že znalecký posudok môže vypracovať do 30 dní od doručenia posledných dokladov.

Dňa 23. apríla 2013 znalkyňa [REDAKOVANÉ] oznámila, že znalecký posudok môže vypracovať do 2 – 3 mesiacov odo dňa doručenia spisu a podkladov.

Dňa 23. apríla 2013 znalecká organizácia, zastúpená [REDAKOVANÉ], oznámila, že by bolo vhodnejšie vzhľadom na pracovnú vyťaženosť, aby bol vo veci ustanovený iný znalec.

Dňa 23. apríla 2013 znalec [REDAKOVANÉ] oznámil, že predpokladaná lehota na vypracovanie znaleckého posudku je 60 dní od predloženia dokladov.

Dňa 6. mája 2013 okresný súd uznesením zrušil uznesenie č. k. 4 C 81/2009-226 zo 4. januára 2013 v časti určenia osoby znalca a ustanovil za znalca [REDAKOVANÉ].

Dňa 28. augusta 2013 znalec [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 10. októbra 2013 znalec [REDACTED] požiadal o predĺženie termínu na podanie znaleckého posudku.

Dňa 13. novembra 2013 znalec doručil znalecký posudok.

Dňa 14. novembra 2013 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa písomne vyjadrili k znaleckému posudku.

Dňa 6. decembra 2013 žalovaný v 1. rade sa vyjadril k znaleckému posudku.

Dňa 21. januára 2014 okresný súd opätovne vyzval sťažovateľov, aby sa v lehote 15 dní písomne vyjadrili k znaleckému posudku č. 4/2013 [REDACTED].

Dňa 4. februára 2014 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľov k znaleckému posudku č. 4/2013 [REDACTED].

Dňa 26. mája 2014 právna zástupkyňa žalovaného v 1. rade požiadala o doručenie vyjadrenia žalobcov k znaleckému posudku č. 4/2013 [REDACTED].

Dňa 25. júna 2014 sa právna zástupkyňa žalovaného v 1. rade ospravedlnila z neúčasti na pojednávaní, súčasne vyjadrila súhlas, aby sa vec prerokovala v jej neprítomnosti.

Dňa 27. júna 2014 sťažovatelia rozšírili, spresnili a doplnili petit podľa záverov znaleckého posudku [REDACTED].

Dňa 27. júna 2014 sa uskutočnilo pojednávanie. Sťažovatelia boli prítomní. Pojednávanie bolo odročené na 30. júl 2014.

Dňa 29. júla 2014 okresný súd upovedomil účastníkov konania o tom, že pojednávanie nariadené na 30. júl 2014 sa odročuje na 13. august 2014.

Dňa 11. augusta 2014 právny zástupca žalovaného v 1. rade požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní a súhlasil, aby sa vec prerokovala v jeho neprítomnosti.

Dňa 11. augusta 2014 pojednávanie nariadené na 13. august 2014 bolo zrušené z dôvodu pracovnej neschopnosti sudkyne, bolo odročené na neurčito.

Dňa 2. decembra 2014 bolo zaslané predvolanie okresného súdu účastníkom konania na pojednávanie nariadené na 6. február 2015.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 81/2009 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet

sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že na dĺžku posudzovaného konania mala vplyv skutková náročnosť veci. Právne vec nemožno považovať za zložitú.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom. Sťažovatelia síce využívali svoje procesné práva a priebežne podávali návrhy na zmenu petitu, túto skutočnosť im však nemožno pripísať na ťarchu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní. Vyhodnotiac tvrdenia účastníkov konania pred ústavným súdom, ale i lustráciou spisového materiálu veci vedenej pod sp. zn. 4 C 81/2009, ústavný súd konštatuje, že konanie v právne nie zložitej veci (náhrada škody), trvá už viac ako 6 rokov, čo je neprimerané. Aj keď ústavný súd zoberal do úvahy tvrdenia okresného súdu, že vo veci bolo potrebné vykonávať dokazovanie aj cestou dožiadaného súdu v Maďarskej republike a ustanoviť opatrovníka žalovanému v 2. rade, ako i procesne reagovať na návrhy sťažovateľov (najmä zmena petitu), avšak z postupu okresného súdu v namietanom konaní nemožno vyvodiť taký postup, ktorý by naplňoval účel občianskoprávneho konania pred súdom, teda povinnosť konajúceho súdu organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Okresnému súdu trvalo viac ako 6 rokov, kým meritórne rozhodol, a treba prisvedčiť sťažovateľom, keď tvrdia, že okresný súd robil vo veci neefektívne úkony (opätovné výzvy na úkony, ktoré boli už splnené) a k samotnému výsluchu účastníkov konania došlo až na pojednávaní 19. októbra 2012. K nariadeniu znaleckého dokazovania

okresný súd pristúpil až skoro tri roky od začatia konania. Takýto postup okresného súdu považuje ústavný súd za neefektívny.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09, II. ÚS 727/2014).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Namietané konanie skončilo na okresnom súde rozsudkom 27. februára 2015. Po odvolaní odporcu v 1. rade sa od 22. júna 2015 spisový materiál nachádza na Krajskom súde v Trnave. Namietané konanie síce nie je právoplatne skončené, avšak na okresnom súde bolo skončené rozsudkom, preto neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súde, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 81/2009 ďalej konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde) ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať im primerané finančné zadostučinenie vo výške po 3 000 € pre každého s odôvodnením, že „sa okresný súd dopustil svojim nekonaním porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä na dlhé trvanie napadnutého konania, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške po 1 500 € (bod 2 výroku).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátkou JUDr. Annou Durdíkovou. Sťažovatelia žiadali, aby im ústavný súd priznal úhradu trov konania v celkovej sume 284,08 €.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia neodporuje vyhláške Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, preto priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 € (bod 3 výroku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2015